

Stór broyting fyri fólk við sukursjúku:

Ein blýantur er loysnin

— ístaðin fyri holnál, insulin, spritt og vatt.

— Tað kennist ikki trupult, at noyðast at innspræna insulin fleiri ferðir um dagin, tá tú hevur sukursjúku.

Trupulleikin er at vera bundin av at liva eftir ávisum reglum, har tað kann verða vandamikið, ikki at geva sjúkuni gætur.

— Hetta sigur Trygvi Jacobsen, advokatur og formaður í Diabetesfelag Føroya. Hann hevur sukursjúku og er ein av stigtakarunum til felagið, sum varð stovnað 15. februar í ár.

Fyri stuttum hevur Diabetesfelagið havt vitjan av fólki á Novo heilivágverksmiðjuni í Danmark. Fyrir tókan hevur júst sent á marknaðin ein blýant, nevndur NovoPen, sum í einum hevur alla útgerð til innsprenning av insulin, ið partar av fólki nýta, sum hava sukursjúku.

NovoPen sær út sum ein vanligur blýantur, men har skrivarin situr, er í staðin ein holnál. Í blýantshylkinum er insulin í ávisari mongd, sum er neyðug fyri fólk, sum fáa hesa viðgerð.

Umfatandi broyting

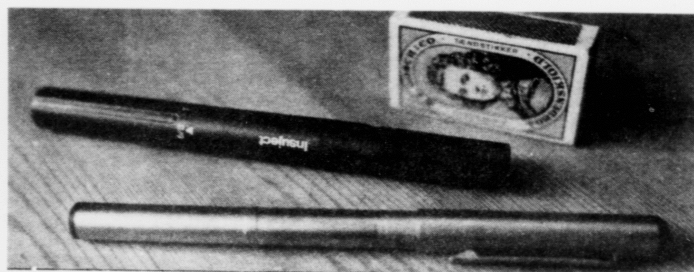
Trygvi Jacobsen er millum tey fyrstu, sum hevur roynt nýggju útgerðina. Øll fólk, sum spræna seg fyri sukursjúku, kunnu nýta blýantin. Hetta er umfatandi broyting í mun til áður, tá ein noyddist at ganga við heilari lækna tasku við holnál, insulin, spritti og vatn, sum var neyðug útgerð, tá innsprenningin skuldi fara fram.

Ikki øll fólk, sum hava sukursjúku, noyðast at spræna seg. Nøkur kunnu klára seg við at eta ávisan mat, onnur fáa insulin

Foto: Kalmar

— Eg eri ikki bangin fyri holnálnini. Tað verður ein seg við, men truplari er tað at liva eftir teimum reglum, sum sukursjúkan krevur. Tað er vandamikið, um ein ikki tekur sukursjúkuna í álvara.

sum tablettviðgerð o.s.fr.

Trygvi Jacobsen: — Tað er av stórum týðningi fyri fólk, sum hevur sukursjúku, at viðkomandi kann liva so vanligt, sum gjørligt.

— Tað var ikki veruleiki við tí gomlu útgerðini. Fyri at lýsa staðuna hjá mær, kann eg siga, at eg t.d. ein dag skuldi fara til Klaksvíkar ella Suðuroyar. Áður var neyðugt at spræna seg til ásetta tíð, og um eg tá var umborð á strandfaraskipi, so noyddist eg at fara á WC at gera hetta.

— Øll kunnu hugsa sær, hvussu tað kendist at skula handfara holnál, heilivág, spritt og vatt á sliikum stað.

— Tað var ikki tryggjandi fyri reinfori, ið hvussu so er.

Ikki bundin av tíð og stað

Við nýggju útgerðini kann eg spræna meg eithvert stað. Fólk nýtast ikki at leggja tað til merkis, um eg fari lagaliga fram. Harnæst ber til at útseta spræningina, tí tíðarnilini nú ikki eru so avmarkað sum áður.

— Hetta er tann praktiski spurningurin. Hin er, at vit við nýggju útgerðini fáa fleiri og minni nøgdir av insulin í senn, sum hevur við sær, at tað ikki kennist sum nakar trupulleiki í gerandisdegnum.

Her er fyrimunurin eisini, at tú ikki ert bundin at spræna teg til ásetta tíð.

— Um eg t.d. skal í veitslu klokkan átta á kvøldi, so kann eg útseta máltíðina — eitt nú klokkan seks, til tá borðhaldið skal vera.

— Eg havi blýantin við mær, og eitt korter áðrenn vit skulu til borðs, kann eg fara til viks at spræna meg, og eta vanliga — burtursæð frá sötum mati, sum dessert og annað tilíkt.

— Hóast eg ikki havi kent tað tvørligt at liva við sukursjúkuni, so veit eg, at serliga ungfólk hava trupulleikar av at viðganga sær hesa sjúku. Hjá teimum hevur tað enn størri týðning, at livikorini gerast munandi betri, við hesi útgerð, sigur Trygvi Jacobsen.

Umskúling til lögfrøðing

Trygvi Jacobsen var 24 ára gamal, tá hann fekk sukursjúkuna. Hann var tá í langfarasigling sum stýrimaður.

Av tí at hann sigldi út, var hann ikki varur við sjúkuna beinanvegin. Hann fór at liða av tosta og drakk í liturvis av vatni. Hann helt at tað var hitin, sum var orsøkin.

Trygvi viknaði tó í hvørjum og varð at enda sendur heim. Heimafturkomin var greitt, at tað var sukursjúkan, sum honum bagði og hann fekk boð um at einasta hjálp var at spræna seg við insulin, sum hann fór at hava fyri neyðini alt livið.

Av tí at tað er ov torført at vera sjómaður við hesi sjúku, fór Trygvi í land at lesa lögfrøði. Hann nevnr hetta eitt slag av umskúling.

Í dag virkar Trygvi Jacobsen sum advokatur. Hann hevur egna virki saman við einum starvsfelaga. Við síðuna av hesum virkar hann sum sjómansskúlalærari. Hann undirvisar í sjórætti.

Trygvi Jacobsen: Eg havi — sum flest onnur, nøgv um oyruni í gerandisdegnum, men eg haldi ikki, at arbeiðsorka mín er minni enn tann, sum menn vanliga hava í minum aldri.

— Við nýggja háttinum í viðgerðini, er stoyrbroytingin tann, at viðgerðin kann laga seg eftir mær, í staðin fyri, tá eg áður noyddist at laga meg eftir sjúkuni.

Ókeypis

Diabetesfelag Føroya hevur higartil fingið 282 limir.

Tó at eingin skráseting er fyri hesa sjúku, so verður leysliga mett, at eini 900 fólk hava sukursjúku. Av teimum noyðast umleið 200 at spræna seg, fyri sukursjúku.

Diabetesfelagið upplýsir, at fólk kunnu venda sær til Jógvan Róin, yvirlækna á Landssjúkrahúsinum, um áhugi er fyri at royna nýggju útgerðina.

Øll viðgerð fyri sukursjúku er ókeypis. Í Danmark noyðast fólk at gjalda ein part av útreiðslunum, men hetta er ikki galdandi í Føroyum.